

Az/sloy

K-1017626/4/88 JUNI 1991

ex. 5/8

4610/RC/91

17 juni 1991

Land: JOEGOSLAVIE
Onderwerp: Slovenië en Croatië aan de vooravond van afscheiding ?
(CVIN-bijdrage)

Referenties: -

Datum van waarneming: -

Bron: Diverse

Opmerkingen: ALLEEN VOOR NATIONAAL GEBRUIK
GEEN EXPLOITATIE ZONDER OVERLEG

Bijlagen: -

Mede Verzonden aan:	AZ/SG	ex. 1/8
	BuZa/AMAD/Drs. [redacted]	ex. 2/8
	Hoofd BVD	ex. 3/8
	Hoofd MID	ex. 4/8
	Plv. Hoofd MID/KL	ex. 5/8
	Plv. Hoofd MID/KLu	ex. 6/8
	Plv. Hoofd MID/KM	ex. 7/8
	Hoofd IDB	ex. 8/8

Slovenië en Croatië aan de vooravond van afscheiding ?

1. Op 6 juni jl. bereikten de zes presidenten van de Joegoslavische deelrepublieken een principe-accord over de basis van de toekomstige staatsvorm van Joegoslavië. De centrale gedachte van dit accord was dat de soevereiniteit van Joegoslavië berust bij de deelrepublieken die gezamenlijk een aantal bevoegdheden delegeren aan het centrale gezag. Kortom: Joegoslavië moest worden omgevormd tot een losse (con)federatie van soevereine republieken. Dit concept staat diametraal tegenover de Servische opvatting dat de soevereiniteit berust bij en uitgaat van de Joegoslavische eenheidsstaat. Kort na het bereiken van het accord, werd echter van Servische zijde ontkend dat men ermee had ingestemd.
2. Op 11 juni jl. verklaarden de premier van Slovenië, [REDACTED] en de fractievoorzitter van de regerende coalitie, [REDACTED], dat alle juridische grondslagen voor de volledige zelfstandigheid van Slovenië waren gelegd en dat het land zich 26 juni onafhankelijk zal verklaren van Joegoslavië. Hij dementeerde daarmee de bewering de week daarvoor door de Sloveense minister van financiën [REDACTED] gedane mededeling dat ook na 26 juni alles bij het oude zou blijven. Volgens [REDACTED] zou Slovenië na de onafhankelijkheidsverklaring binnen enkele dagen de controles aan de grenzen met Oostenrijk en Italië overnemen van de Joegoslavische autoriteiten. Ook zouden alle Slovenen terugtreden uit Joegoslavische bestuursorganen. Het Joegoslavische leger diende zich voorts terug te trekken en tegen het eind van het jaar zou de Sloveense munt moeten worden ingevoerd. Volgens berichten in de Croatische pers bereiden Slovenië en Croatië de invoering van een gezamenlijke munt, eurodinar geheten, voor.
3. Een poging door de Joegoslavische premier Ante Markovic om de onafhankelijkheid van de deelrepubliek Slovenië nog te voorkomen, en die hij deed in een toespraak tot het Sloveense parlement op 12 juni, had geen succes. De centrale regering in Belgrado decreeteerde ondertussen ingaande 13 juni een verbod op de import van buitenlandse goederen naar Slovenië. Dit, omdat Slovenië al enige tijd weigerde

importbelastingen af te dragen aan de landsregering. Volgens Belgrado dient Slovenië 30 miljard dinar te fourneren; Ljubljana houdt het op 4 miljard. In Slovenië wordt gevreesd dat een importboycot de Sloveense economie snel de genadeslag zal geven. De voorgenomen maatregel zal tot gespannen situaties aan de grens met Hongarije, Italië en Oostenrijk kunnen leiden, als de Sloveense douaniers de bevelen van Belgrado naast zich neerleggen en het leger mogelijk gaat ingrijpen.

Volgens een op 13 juni uitgegeven verklaring van het Joegoslavische ministerie van binnenlandse zaken hebben Croatië en Slovenië trouwens een geheim defensie- en veiligheidspact gesloten tegen het federale leger.

4. De principedatum voor de Croatische onafhankelijkheid was bepaald op 30 juni. Te beginnen 18 juni zal het Croatische parlement in een aantal sessies de hiertoe vereiste wetten aannemen. 16 Juni jl. bereikten de presidenten van Slovenië en Croatië, de heren [REDACTED] en [REDACTED], overeenstemming dat de Croatische onafhankelijkheid eveneens op 26 juni zou worden uitgeroepen. Tevens wil men dan onderhandelingen beginnen om te komen tot een alliantie van onafhankelijke staten op het huidige grondgebied van Joegoslavië. De fundamentele reden voor het zelfstandigheidsstreven van de beide Joegoslavische deelrepublieken is gelegen in de Servische opstelling. De in Servië aan de macht zijnde orthodoxe communisten onder [REDACTED] wensen het behoud van de Joegoslavische eenheidsstaat onder Servische en Communistische dominantie. Daarenboven hebben de financiële manipulaties en het economisch beleid van de Servische overheid in belangrijke mate bijgedragen tot het economisch verval van het overige Joegoslavië. De hardnekkige en meedogenloze onderdrukking van de Albanese bevolking in Kosovo is voorts voor in ieder geval Slovenië en Croatië onaanvaardbaar.

Vooruitzicht

Het niet denkbeeldige risico is aanwezig van incidenten tussen Sloveense en federaal Joegoslavische gewapende krachten i.v.m. de door de federale regering in Belgrado gedecreteerde importstop t.a.v. Slovenië.

Voorts moet ernstig rekening ermee worden gehouden dat Slovenië en Croatië op 26 juni "de Rubicon overtrekken" en aankondigen dat ze Joegoslavië verlaten.

Vanwege de Servische minderheden in Croatië - maar ook in Bosnië-Hercegovina - bestaat in dat geval de kans op grootscheepse gewelddadigheden, daar de Serven weigeren te aanvaarden dat Servische minderheden leven in staten die de band met Joegoslavië - en dus ook met Servië - hebben doorgesneden. Het buitenland kan bij deze situatie betrokken raken in de vorm van vluchtelingenstromen richting Oostenrijk en Italië.

Tevens bestaat de kans op nieuwe ongeregeldeheden in Kosovo, hetwelk in ieder geval strubbelingen tussen het zich democratiserende Albanië en Servië met zich meebrengt. In het geval van het uiteenvallen van het land valt voorts een herleving van de "Macedonische kwestie", dus de vraag naar de staatkundige positie van het gebied van de huidige Joegoslavische deelrepubliek Macedonië, zowel in Bulgarije als Griekenland, niet uit te sluiten. Te releveren valt ook nog de groeiende zelfstandigheidsdrang van de Moslim-bevolking in Bosnië-Hercegovina.

Het risico van buitenlandse betrokkenheid bij de intern Joegoslavische problematiek is dus aanwezig.